

I. ROLA GENAI W EDUKACJI

GenAI to skrót od „Generative Artificial Intelligence”, czyli „Generatywna Sztuczna Inteligencja”. Jest to rodzaj sztucznej inteligencji, która potrafi tworzyć nowe rzeczy – na przykład teksty, obrazy, muzykę, a nawet programy komputerowe.

Wyobraź sobie maszynę, która potrafi „wymyślać” coś nowego na podstawie tego, czego wcześniej się nauczyła. Na przykład, jeśli pokażesz jej dużo zdjęć różnych zwierząt, może stworzyć zupełnie nowe, wymyślone zdjęcie zwierzęcia, którego wcześniej nie było. Podobnie działa z tekstem – GenAI może pisać nowe historie, opowiadania czy odpowiadać na pytania.

Sztuczna inteligencja nie "rozumie" świata jak człowiek, ale uczy się, przetwarzając duże ilości danych. Dzięki temu potrafi tworzyć nowe, logiczne treści, które nie są dokładną kopią tego, co wcześniej widziała.

Przykład: *Jeśli poprosisz taką sztuczną inteligencję o napisanie wiersza o wiosnie, stworzy nowy wiersz, bazując na tym, czego nauczyła się na podstawie setek tysięcy innych tekstów o wiosnie.*

Jest to technologia, którą można wykorzystać do wielu zadań, jak pomaganie nauczycielom w pracy dydaktyczno-wychowawczej, tworzeniu nowych pomysłów czy rozwijaniu kreatywności uczniów.

Sztuczna inteligencja (AI) w edukacji to szeroki wachlarz narzędzi, które zmieniają nasze podejście do nauczania. Narzędzia takie jak ChatGPT, Gemini, Copilot, Claude, Notion AI, NeuroGrammar, Pisanie.pl i Grammarly wspierają uczniów w pisaniu, co budzi obawy o kopiowanie treści wygenerowanych przez GenAI i przedstawianie ich jako własne, zwłaszcza w szkołach ponadpodstawowych i wyższych. Teksty generowane przez GenAI same w sobie nie są plagiatem, o ile są odpowiednio wykorzystane i uczniowie zaznaczą, że korzystali z tego typu narzędzi. Jednak kopiowanie wygenerowanych treści i przedstawianie ich jako własnych bez przekształceń lub refleksji, można uznać za formę plagiatu. W edukacji należy promować krytyczne myślenie i odpowiedzialne korzystanie z narzędzi AI. Uczniowie mogą korzystać z różnych narzędzi GenAI. Oto kilka przykładów:

- **Spersonalizowani korepetytorzy z matematyki** – GenAI może skanować równania i dostarczać krok po kroku rozwiązania w kilka sekund.
- **Nauka języków** – Duolingo używa GenAI do grywalizacji procesu nauki języków.
- **Notatki i protokoły** – Otter GenAI pomaga w robieniu notatek i protokołów spotkań.
- **Podsumowania dokumentów** – Readwise może podsumowywać dokumenty i podkreślać kluczowe punkty.
- **Informacja zwrotna** – Gradescope używa GenAI do oceny prac uczniów.
- **Mapy myśli** – Coggle i Mural GenAI pomagają tworzyć mapy myśli i organizować myśli.

Aby w pełni wykorzystać możliwości GenAI, należy przemyśleć zarówno treści, jak i metody nauczania. Kluczowe jest wsparcie nauczycieli, którzy będą kształcić uczniów w umiejętnościach skutecznego korzystania z informacji, krytycznego myślenia, rozwiązywania problemów, kreatywności i komunikacji.

Aby skutecznie wprowadzić GenAI do edukacji, potrzebujemy kompleksowej strategii, która:

- skupia się na procesie uczenia się,
- wpaja produktywne nawyki pracy,
- rozwija kluczowe kompetencje,
- stosuje narzędzia GenAI w sposób, który wzmacnia proces nauczania i angażuje uczniów.

Integracja GenAI w edukacji to nie tylko technologia – to nowy sposób myślenia o nauczaniu i uczeniu się. Włączenie jakiegokolwiek narzędzia cyfrowego, zarówno do poprawy umiejętności zawodowych, jak i nauczania, jest dodatkowym wyzwaniem. Ważne, by znaleźć równowagę, która pozwoli nauczycielom rozwijać się zawodowo bez nadmiernego przeciążania pracą, a jest to szczególnie istotne w kontekście obecnych wyzwań związanych z zatrzymaniem nauczycieli w zawodzie.

Sztuczna inteligencja (GenAI) może zrewolucjonizować edukację, ale wymaga od nauczycieli dużego zaangażowania i elastyczności. Eksperymentowanie z narzędziami GenAI, takimi jak ChatGPT, Gemini, Copilot, czy Claude 3.5 Sonnet, pokazuje, że choć mają one ogromny potencjał, ich pełne wykorzystanie wymaga czasu i wysiłku. ChatGPT 3.5, Gemini, Copilot i Claude 3.5 Sonnet są pomocne w tworzeniu materiałów, zarządzaniu zadaniami administracyjnymi i profesjonalną korespondencją, w obszarze oceniania i ewaluacji natomiast warto korzystać z anglojęzycznych programów Gradescope, Grammarly i Turnitin, które pomagają w walce z plagiatami i ułatwiają analizę danych. Brightbytes natomiast wspiera analizę danych, co ułatwia podejmowanie świadomych decyzji.

Kontekst edukacyjny i globalna równość

Wykorzystanie GenAI lub jakiegokolwiek narzędzia cyfrowego **powinno być dostosowane do wieku, poziomu umiejętności i przedmiotu**, a jednocześnie wspierać wszechstronną edukację. GenAI nie powinna stać się dominującą i kontrolującą obecnością w życiu uczniów, ale powinna wspierać równowagę i wzajemne powiązania, które nauczyciele starają się zapewnić. Ważne, aby uczniowie nauczyli się odpowiedzialnego korzystania z GenAI, co przygotowuje ich do przyszłości, w której będą korzystali z narzędzi AI w sposób etyczny i odpowiedzialny. Dla globalnej równości włączenie GenAI do edukacji może mieć zarówno pozytywne, jak i negatywne skutki. GenAI może zwiększyć dostęp do zasobów edukacyjnych i zapewniać spersonalizowane doświadczenia, ale jednocześnie istnieje ryzyko pogłębiania nierówności między bogatszymi i biedniejszymi regionami świata. GenAI może oferować różnorodne perspektywy i włączające treści, rzucając wyzwanie tradycyjnym, europocentrycznym narracjom, jednak istnieje ryzyko, że algorytmy GenAI będą utrzymywać istniejące uprzedzenia, jeśli nie zostaną starannie zaprojektowane. Każdy nauczyciel ma inne doświadczenia i potrzeby. Włączenie GenAI do edukacji może zarówno zniwelować różnice edukacyjne, jak i je pogłębić. Kluczowe jest, aby stworzyć sprawiedliwe i włączające środowisko edukacyjne, uwzględniając różne perspektywy kulturowe i historyczne.

Generatywna sztuczna inteligencja to dziedzina AI, która zajmuje się tworzeniem treści, takich jak tekst, obraz, muzyka czy wideo, na podstawie dostarczonych danych wejściowych. Modele GenAI, takie jak GPT-3.5 oraz GPT-4o (Omni) firmy OpenAI, są trenowane na ogromnych zbiorach danych i wykorzystują zaawansowane algorytmy, aby generować odpowiedzi, które są adekwatne i często bardzo zbliżone do tego, co mógłby napisać człowiek.

Podsumowując, GenAI może stać się potężnym narzędziem w edukacji, pod warunkiem, że należy podchodzić do jego integracji z rozwagą, uwzględniając zarówno zalety, jak i wyzwania. Należy wykorzystać potencjał sztucznej inteligencji, aby stworzyć lepszą, bardziej angażującą edukację uczniów, a uczniowie muszą nauczyć się korzystać z GenAI odpowiedzialnie, aby przygotować się do przyszłości, w której technologie będą odgrywać kluczową rolę.

